

Bài 1: Giới thiệu Kinh tế học vi mô dành cho Chính sách công

Kinh tế học vi mô dành cho chính sách công

Học kỳ Thu
Năm 2014

Kinh tế học là gì?

- ◆ Kinh tế học là một ngành khoa học xã hội. Khoa học xã hội nghiên cứu về hành vi con người.
- ◆ Kinh tế học nghiên cứu sự lựa chọn của các cá nhân, tổ chức và xã hội trong việc phân bổ các nguồn lực khan hiếm cho các mục đích sử dụng có tính cạnh tranh, nhằm tối ưu hóa lợi ích của mình.
 - ✓ Các cá nhân, tổ chức và xã hội (gọi chung là tác nhân kinh tế) có sở thích đối với việc phân bổ các nguồn lực. Sở thích này ổn định, ít nhất là trong khoảng thời gian nghiên cứu.
 - ✓ Nguồn lực chịu các giới hạn như lượng của cải, điều kiện vật lý, thể chế,...
 - ✓ Với các giới hạn về phân bổ, tác nhân kinh tế sẽ chọn sự phân bổ mà mình thích nhất.
 - ✓ Thay đổi về phân bổ mà tác nhân kinh tế chọn là do thay đổi về nguồn lực sẵn có.

Phương pháp nghiên cứu kinh tế

- ◆ Xây dựng lý thuyết/mô hình để giải thích và/hay đưa ra dự đoán về hành vi của tác nhân kinh tế.
- ◆ Kiểm định dự đoán về hành vi của tác nhân kinh tế này bằng số liệu thực tế với sự hỗ trợ của các kỹ thuật thống kê và kinh tế lượng.

Lý thuyết và mô hình kinh tế

- ◆ Lý thuyết được sử dụng để giải thích hiện tượng quan sát được trên thực tế và/hay dự báo về những sự kiện sẽ xảy ra. Lý thuyết kinh tế được xây dựng trên cơ sở các giả định ban đầu, các quy luật kinh tế và các thao tác logic.
- ◆ Mô hình kinh tế là hình thức biểu hiện đơn giản hóa thực tiễn dựa trên một hay nhiều lý thuyết kinh tế dưới dạng ngôn ngữ có tính cấu trúc.
 - ✓ Thông thường, ngôn ngữ có tính cấu trúc được sử dụng là toán học.

Kinh tế học vi mô và kinh tế học vĩ mô

- ◆ Kinh tế học vi mô nghiên cứu hành vi của các tác nhân kinh tế đơn lẻ: người tiêu dùng, doanh nghiệp và người lao động, cũng như thị trường mà những tác nhân này tham gia.
- ◆ Kinh tế học vĩ mô nghiên cứu toàn bộ nền kinh tế và các biến số kinh tế tổng thể như tăng trưởng tổng sản lượng, lãi suất, thất nghiệp, lạm phát.

Kinh tế học thực chứng và chuẩn tắc

- ◆ Kinh tế học thực chứng trả lời câu hỏi về mô tả, lý giải, và dự báo các vấn đề kinh tế đã, đang, và sẽ xảy ra trên thực tế - vốn là kết quả của sự lựa chọn và tương tác của các tác nhân kinh tế.
- ◆ Kinh tế học chuẩn tắc trả lời câu hỏi phải như thế nào/phải đạt được cái gì bằng cách cân nhắc các giá trị đạo đức, xã hội, văn hóa.
- ◆ Hoạch định chính sách công có thể đòi hỏi các việc phân tích vấn đề về mặt thực chứng lẫn chuẩn tắc. Mặc dù kinh tế học vi mô thường không trả lời được câu hỏi chính sách nào là tốt nhất căn cứ theo giá trị chuẩn tắc, nhưng việc phân tích thực chứng vẫn làm sáng tỏ vấn đề và xác định rõ các lựa chọn/đánh đổi.

Chính sách công là gì?

- ◆ **Chính sách công** là hành động (hay không hành động) của nhà nước đối với các vấn đề của quốc gia hay vùng lãnh thổ
- ◆ **Vấn đề chính sách công** xuất hiện khi xã hội không chấp nhận hiện trạng bất cập nào đó, và do vậy cần sự can thiệp (hay từ bỏ can thiệp) của nhà nước.
 - ✓ Thực trạng bất cập?
 - ✓ Cơ sở cho sự can thiệp của nhà nước?
 - ✓ Khả năng thành công nếu can thiệp?

Phân tích chính sách công là gì?

- ◆ *Phân tích chính sách* là một quy trình điều tra mang tính đa ngành được thiết kế nhằm tạo ra, đánh giá một cách phê phán, và truyền đạt thông tin giúp cho việc hiểu và cải thiện chính sách trong một bối cảnh nhất định.
 - ✓ Định hướng theo vấn đề chính sách thực tiễn
 - ✓ Đa ngành để thích hợp với bản chất phức hợp của vấn đề
 - ✓ Thực chứng và/hoặc chuẩn tắc
 - ✓ Được đặt trong một bối cảnh nhất định

Kinh tế học vi mô dành cho chính sách công

Dùng các lý thuyết kinh tế học vi mô để làm khung phân tích chính sách công.

- ◆ Làm thế nào để tối ưu hóa các quyết định, đạt được các mục tiêu đã đề ra trong điều kiện khan hiếm các nguồn lực về thông tin, con người, và tài chính và ràng buộc về thể chế.

Thảo luận

Nghiên cứu tình huống: Dự án cải tạo Công viên Thống nhất ở Hà Nội

- ◆ Vấn đề chính sách:
 - ✓ Hiện trạng Công viên Thống Nhất là môi trường bị ô nhiễm và vườn cây cũng như các tiện ích không được đầu tư. Vì vậy, công viên không phục vụ tốt được nhu cầu nghỉ ngơi, giải trí của nhân dân.
 - ✓ Cần phải cải tạo, chỉnh trang và nâng cấp công viên.
- ◆ Câu hỏi chính sách:
 - ✓ Đây là các lựa chọn để cải tạo, chỉnh trang và nâng cấp công viên?
 - ✓ Lựa chọn nào là tốt nhất?
- ◆ Dùng lý thuyết kinh tế học vi mô để trả lời hai câu hỏi trên.